

Kelemen László:

Az Őrvidéki Magyar Központi Könyvtár fejlesztési koncepciója

Az 1973-ban alapított Alsóőri Központi Könyvtár – falusi jellege ellenére - az új évezred elejére az őrvidéki magyarság kulturális öntudatának lényeges meghatározó elemévé vált. Független felmérések is igazolják, hogy jelentős könyvtárosa (több mint 30.000 kötet) és egyéb gyűjteményei ('56-os sajtódokumentáció, helytörténeti források, magyar emigráns irodalom stb.) nemcsak a helyi lakosság igényeit elégítik ki, hanem a szűkebb és tágabb környezete intézményes szintű szükségleteit is ellátja (pl. a Felsőőri Magyar Népiskola hallgatói, a Felsőőri Kétnyelvű Gimnázium tanárai és diákjai, a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület, Osztrák és Magyar főiskolások és egyetemisták, kutatók, tudományos műhelyek is „olvasóink“).

A környező könyvtárakkal és kulturális intézményekkel kialakult kölcsönös *információcsere* (értesítés az eseményekről, rendezvényekről, új szerzeményekről, irodalmi felolvasói délutánokról előadásokról kiállításokról, projektekről stb.) és *segítségnyújtás* (könyvellátás és könyvcseré; anyaggyűjtés, szelektálás, elosztás és visszacsatolás stb.) régóta szerves részét képezik az őrvidéki kulturális munkának.

A könyvtár kapcsolatrendszerét (fejlesztési irányultságait) következőképp lehet felvázolni:

1. Kapcsolatok egyéb Burgenlandi Magyar Kisebbségi könyvtárakkal:
 - Felsőőri Református Olvasókör könyvtára
 - Felsőőri Kétnyelvű Szövetségi Gimnázium Könyvtára
 - Felsőőri városi Könyvtár
 - Felsőpulyai Városi Könyvtár
 - Azon iskolák könyvtárai Burgenlandban ahol magyar tanítás folyik
 - A Tartományi Kormány Könyvtárának (Landesbibliothek) magyar részlege

2. Kapcsolatok osztrák könyvtárakkal:
 - regionális szinten (környező könyvtárak)

- tartományi szinten: A Burgenlandi Felnétképzés Kismartoni Központja (Förderungsstelle des Bundes für Erwachsenenbildung für das Burgenland, Landesstelle Eisenstadt) – együttműködési keret: vándorkönyvtárak, osztrák könyvtárak könyvadományközvetítése Magyarországi könyvtárak felé stb.
- országos szinten: Osztrák Könyvtárak Országos Egyesülete (BVÖ) – együttműködési keret: internetes hálózati rendszer projekt (OPAC-program)

3. Kapcsolatok anyaországi Könyvtárakkal:

- határmenti könyvtárak,
- kiemelten a Szombathelyi Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár - együttműködési keret: EU-INTERREG projekt.

ad.3.: EU-INTERREG projekt (határon átnyúló kooperációs együttműködés)

A projekt célja a regionális államközi könyvtári együttműködés és információáramlás elősegítése, közös elképzelések megvalósítása, a határon túli magyar kisebbség identitásának megőrzését szolgáló szellemi forráslehetőségek biztosítása.

Tárgyi beruházások: A könyvállomány, helyszüke miatt három helyre van elosztva: az önkormányzat épületében lévő nyilvános könyvtárra, a művelődési házra és a plébániára. A Művelődési Ház tetőterének kiépítésével lehetőség nyílik a könyvtár tudományos részlegének egybevonására. A könyvtár nyilvános részlege modernizálva lesz. Kiemelt hangsúlyt kap az optimális számítógépes konfiguráció kialakítása (server, laptop, 6-7 internetes kliensgép). A könyvtárprogram kiválasztásánál a szombathelyi könyvtárral való kompatibilitás (MARK-HU) volt az elsődleges szempont. A kiválasztott szoftverrel (Dabis V 1.57) azonban az osztrák BVÖ – OPAC – hálózatra is csatlakozhatunk (adaptált MAB-2 formátum). Esetleges bilaterális Nemzeti Könyvtári együttműködések kivéve, mi leszünk az egyedüli hálózati kapocs osztrák és magyar könyvtárak közt.

Szolgáltatásváltások: A könyvtár médiaállományáról számítógépes katalógus készül. Ezt három lépésben oldjuk meg:

- A magyar nemzeti bibliográfia bevitele CD-ROM - ISBN adatátvitel felhasználásával. (1976-előttiéknél kézi programozás)

- Az “Emigrációs Magyar Irodalom” esetében manuális bevitel, majd adattovábbítás az Országos Széchényi Könyvtár “hungaricum címek” nyilvántartásába.
- A (részben magyar vonatkozású!) német nyelvű könyvek ISBN típusú átvitele a BVÖ – OPAC program keretében.

Így lehetőség nyílik arra, hogy sokkal efficiensebb módon lehessen végezni a kutatói munkát. Mivel a mai Burgenland 60%-a 1921 előtt Vas vármegyéhez tartozott, kiváló helytörténeti forrásanyag szolgáltatási lehetőséget nyújt számunkra a Berzsényi Dániel Könyvtár “Savariensia” gyűjteménye is. Kétnyelvű honlapunkon nemcsak a könyvtár ill. állománya lesz megtalálható, hanem helyet biztosítunk a burgenlandi magyar kisebbség egyéb kultúrahordozóinak is (énekkarok, tánccsoportok, múzeumok stb.). Terveink között az Örvidéki Magyar Intézet, a könyv- ill. levéltár kibővítése és dokumentációs központtá történő átalakítása is szerepel. Így hagyományos szolgáltatásainkhoz kiegészített könyvtárosi szolgáltatások is csatlakoznának: előadások, kiállítások, kongresszusok szervezése, együttműködések és kooperációk kialakítása, tudományos kutatások végzése, az őrési kulturális régió képviselője, publikációk megjelenítése, céginformációs szolgáltatás stb.

Projektfinanszírozási volumen: 56 mio. HUF (3 mio ATS)

Konzorciális összetétel:

- EU – EFRE alap (40%)
- Burgenland tartomány kófinanszírozása (40,8%)
- Saját forrás (12,8%)
- Illyés Alapítvány (2,7%)
- Kulturális Örökség Minisztériuma (2%)
- Alsóőr Önkormányzata (1,7%)

Kivitelezési határidő: 2001 március

Folyamatos költségeinket saját bevételből, szponzorálással, önkormányzati, egyházi és tartományi hozzájárulással, valamint az Osztrák Kancellári Hivatal Kisebbségi Osztájának, az Osztrák Kulturális Minisztérium, Magyarország valamint az Európai Unió támogatásával tervezzük fedezni.